

Sygn. akt III Ca 1125/18,

Sygn. akt III Ca 1126/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach:

1. podwyższył rentę wypłacaną przez pozwanego powódce ustaloną wyrokiem Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 30 grudnia 2008 roku w sprawie I C 102/07 z kwoty po 50 złotych miesięcznie do kwoty po 150 złotych miesięcznie począwszy od dnia 1 maja 2013 roku i na przyszłość, płatnej z góry do dnia 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 maja 2016 roku w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;
2. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 820 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Następnie wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2018 roku Sąd Rejonowy w P. uzupełnił wyrok z dnia 6 grudnia 2017 roku poprzez dodanie pkt 3 o treści „oddala powództwo wzajemne”.

Dla uzasadnienia swego stanowiska Sąd I instancji, że potrzeba stosowania przez powódkę zabiegów teraplus, dermabrazji oraz drenażu limfatycznego stanowi o zmianie stosunków względem stanu faktycznego jaki stanowił podstawę ustalenia wysokości renty w wyroku z dnia 30 grudnia 2008 roku w sprawie I C 102/07. W ocenie Sądu stosowane przez powódkę zabiegi nie są jedynie zabiegami kosmetycznymi stosowanymi dla lepszego samopoczucia. Jak wynika bowiem z opinii biegłego, relatywną poprawę stanu zdrowia powódki, poprzez zmniejszenie widoczności blizn należy jednoznacznie wiązać z zabiegami, którym powódka poddaje się w gabinecie kosmetycznym i jakkolwiek nie są one zabiegami stricte medycznymi przynoszą ulgę powódce i przyczyniają się do poprawy jej wyglądu. Wymienione powyżej względy przemawiają jednocześnie przeciwko uwzględnieniu żądania ustalenia wygaśnięcia obowiązku wypłacania renty, czego w pozwie wzajemnym domagał się pozwany ubezpieczyciel.

Pozwany w apelacji od wyroku z dnia 6 grudnia 2017 roku podniósł następujące zarzuty:

- sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego w sprawie polegającą na przyjęciu wbrew wnioskowi opinii biegłego z zakresu chirurgii plastycznej, że zabiegi kosmetyczne którym poddawała się powódka stanowiły uzasadnienie dla uznania, że nastąpiła istotna zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb w zakresie kosztów leczenia w sytuacji gdy zabiegi te były możliwe do wykonywania już na etapie wydania wyroku w 2008 roku, a powódka nie wskazywała wówczas na potrzebę ich wykonywania oraz nie wносиła w ramach renty o koszty z nimi związane przyjmując, że zakres zaleceń wskazanych w opinii biegłego z zakresu chirurgii plastycznej na podstawie której Sąd orzekł rentę w wyroku z 2008 roku jest wystarczający;

- naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, sprzeczną z doświadczeniem życiowym oraz zasadami logicznego rozumowania jak też wybiórczą ocenę materiału dowodowego poprzez uznanie wbrew wnioskowi opinii biegłego z zakresu chirurgii plastycznej, że zabiegi kosmetyczne którym poddawała się powódka wpływały na stan zdrowia fizycznego powódki w sytuacji, gdy z opinii biegłego wynika, że poprawiają one głównie samopoczucie psychiczne powódki, a przy tym zabiegi te nie są wskazaniem lekarskim, zaś o ich stosowaniu lub nie decyduje sama powódka, ponadto jak wynika z opinii biegłego wskazał on, że nie leży w jego specjalności wypowiedanie się na temat zabiegu drenażu limfatycznego i zabiegu teraplusem, które to zabiegi z pkt. widzenia chirurgii plastycznej nie ma wpływu na wygląd blizn, zaś zabieg dermabrazji przyczynia się głównie do poprawy stanu zdrowia psychicznego powódki;

- naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, sprzeczną z doświadczeniem życiowym oraz zasadami logicznego rozumowania ocenę roszczenia powódki w zakresie kosztów dojazdów na zabiegi w sytuacji, gdy koszty te również istniały w chwili wydawania orzeczenia w 2008 roku,

a Powódka nie wykazała na czym polegała zmiana tego elementu zwiększonych potrzeb w stosunku do stanu jaki istniał na dzień wydania wyroku w 2008 roku;

- naruszenia art. 232 zd. 1 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. przez przyjęcie przez Sąd I instancji, że strona powodowa udowodniła, że nastąpiła istotna zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenie renty w sytuacji, gdy nie nastąpiło pogorszenie się stanu zdrowia powódki, nie zostało też wykazane, że w sposób istotny uległo zmianie otoczenie ekonomiczne, siła nabywcza pieniądza, a zatem ani warunki zdrowotne ani też ogólne warunki ekonomiczne nie uległy istotnej zmianie;

- naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wyjaśnienia motywów rozstrzygnięcia w zakresie podstawy faktycznej wydanego orzeczenia tj. braku wyjaśnienia na czym polega zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenie renty, z jakich przyczyn Sąd uznał, że nastąpiła istotna zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenie renty, jakie okoliczności Sąd uznał za udowodnione w kontekście zmiany stosunków jak również uchylenie się przez Sąd od opisanego sposobu oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, jak również w jakim zakresie stan faktyczny wypełnia przesłanki przepisów stanowiących zadaniem Sądu I instancji podstawę prawną orzeczenia, zaniechanie rozpoznania podniesionego zarzutu przedawnienia co do części roszczenia;

- naruszenia art. 907 § 2 k.c. poprzez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, że zostały wykazane przez stronę powodową przesłanki warunkujące podwyższenie renty na zwiększone potrzeby oraz błędnej wykładni pojęcia istotna zmiana stosunków w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy;

- naruszenia art. 444 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną ich wykładnię polegającą na uznaniu, że koszty zabiegów kosmetycznych, których wybór zależy od woli powódki, są to wydatki konieczne i uzasadnione stanem zdrowia Powódki oraz są uzasadnione z pkt. widzenia wskazań lekarskich oraz braku wyjaśnienia, która z opisanych w tym przepisie podstaw prawnych była podstawą podwyższenia renty jako, że przesłanki ich zastosowania są odmienne;

- naruszenia art. 442¹ § 1 k.c. poprzez zaniechanie rozpoznania zarzutu przedawnienia roszczeń powódki w zakresie części roszczenia.

W konkluzji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w zakresie stosowanym do dokonanej zmiany wyroku, a także zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Z kolei w apelacji od wyroku z dnia 9 kwietnia 2018 roku pozwany podniósł następujące zarzuty:

- sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego w sprawie polegającą na przyjęciu wbrew wnioskowi opinii biegłego z zakresu chirurgii plastycznej, że zabiegi kosmetyczne którym poddawała się powódka stanowiły uzasadnienie dla uznania, że uzasadnionym jest dalsze wypłacanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb w sytuacji gdy nie ma ku temu wskazań medycznych;

- naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, sprzeczną z doświadczeniem życiowym oraz zasadami logicznego rozumowania jak też wybiórczą ocenę materiału dowodowego poprzez uznanie wbrew wnioskowi opinii biegłego z zakresu chirurgii plastycznej, że zabiegi kosmetyczne którym poddawała się powódka wpływały na stan zdrowia fizycznego powódki w sytuacji, gdy z opinii biegłego wynika, że mogą one poprawić jedynie jej samopoczucie, a przy tym zabiegi te nie są wskazaniem lekarskim, zaś o ich stosowaniu lub też nie stosowaniu decyduje sama powódka; ponadto jak wynika z opinii biegłego wskazał on, że nie leży w jego specjalności wypowiedanie się na temat zabiegu drenażu limfatycznego i zabiegu terapii, które to zabiegi z pkt. widzenia chirurgii plastycznej nie ma wpływu na wygląd blizn, zaś zabieg dermabrazji przyczynia się głównie do poprawy samopoczucia powódki, a zatem nie mają już obecnie wpływu na wygląd blizn powódki, który w zakresie w jakim było to możliwe i wskazane w poprzedniej opinii biegłego jest już utrwalony;

- naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wyjaśnienia motywów rozstrzygnięcia w zakresie podstawy faktycznej wydanego orzeczenia, tj. braku wyjaśnienia z jakich przyczyn Sąd I instancji uznał, że powództwo wzajemne nie jest uzasadnione, albowiem przytoczenie przepisów i orzecznictwa oraz treści wyroku z dnia 6 grudnia 2017 roku bez odniesienia ich do stanu faktycznego sprawy oraz żądań pozwu wzajemnego nie spełnia wymogów uzasadnienia w sposób pozwalający na ustalenie motywów rozstrzygnięcia;

- naruszenia art. 907 § 2 k.c. poprzez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, że zostały nie zostały wykazane przez stronę pozwaną przesłanki warunkujące ustalenie nieistnienia obowiązku dalszego płacenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb w sytuacji gdy stan blizn powódki uległ poprawie i z punktu widzenia medycznego nie ma dalszych wskazań do dalszych zabiegów medycznych poprawiających wygląd blizn;

- naruszenia art. 444 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną ich wykładnię polegającą na uznaniu, że istnieje potrzeba ponoszenia kosztów zabiegów kosmetycznych których wybór zależy od woli Powódki i nie są to wydatki konieczne i uzasadnione stanem zdrowia powódki oraz są nie są uzasadnione z pkt. widzenia wskazań lekarskich.

W skazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie nieistnienia obowiązku płacenia renty na rzecz powódki z uwagą na poprawę stanu zdrowia w zakresie wyglądu blizn powódki co uzasadnia przyjęcie, że nastąpiła zmiana stosunków uzasadniających takie ustalenie, a także zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

W odpowiedzi na obie apelacje powódka (pозwana wzajemna) wniosła o ich oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

obie apelacje są niezasadne.

Ustalenia faktyczne, jak również ocena prawna przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Rejonowy, znajdują pełną akceptację Sądu Okręgowego.

W pierwszej kolejności rozważania wymagały zarzuty podniesione w apelacji od wyroku z dnia 6 grudnia 2017 roku, które pomimo przedstawienia ich w dość złożonej konfiguracji poprzez powołanie odpowiednich przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oraz Kodeksu cywilnego zmierzają w istocie do zakwestionowania ustaleń Sądu I instancji dotyczących stanu zdrowia pozwanej i uzasadnionych potrzeb powódki

w kontekście zaistnienia zmiany stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. Pozwany usiłuje wykazać, że zabiegi drenażu limfatycznego i teraupulsem, którym poddaje się powódka, jako nie przyczyniające się do poprawy jej stanu zdrowia, nie uzasadniają podwyższenia renty. Ze stanowiskiem powyższym nie można się zgodzić. Przede wszystkim skarżący błędnie ocenia skuteczność, a tym samym potrzebę stosowania przez powódkę opisanych zabiegów jedynie z punktu widzenia przyczynienia się przez nie do usunięcia blizn na ciele powódki. W świetle miarodajnej w tym względzie opinii biegłego z zakresu chirurgii plastycznej i laseroterapii, do której odwołuje się pozwany kwestia ta nie budzi wątpliwości. Biegły wskazał, że zarówno zabiegi z zakresu chirurgii plastycznej, rekonstrukcyjnej i estetycznej jak również zabiegi

z zakresu fizykoterapii, do których należą zabiegi teraupulsem oraz drenażu limfatycznego nie mogą prowadzić do usunięcia blizn. Natomiast efekt poprawy wyglądu blizn może zostać osiągnięty częściowo w drodze zabiegów mikrodermabrazji, które stosuje powódka. Pozwany eksponując wniosek opinii o nieusuwalności blizn nie dostrzega, że stanowisko wyrażone przez biegłego jest znacznie bogatsze. Przede wszystkim biegły dostrzegł wpływ wszystkich zabiegów, którym poddaje się powódka na wygląd jej twarzy, istotnie zmienionej w wyniku wypadku, za który pozwany ponosi odpowiedzialność,

a także na jej zdrowie. Zabiegi teraupulsem skutkują zmniejszeniem wysięku

w zatoce szczękowej. Podobne znaczenie biegły przypisał zabiegom drenażu limfatycznego, które w jego cenie zmniejszają obrzęk tkanek miękkich. Co prawda z punktu widzenia chirurgii plastycznej w żaden sposób nie wpływają one na wygląd blizn, ale na pewno przyczyniają się do poprawy stanu psychicznego powódki. Biegły podkreślił skuteczność i zasadność zabiegów kosmetycznych i fizjoterapeutycznych prowadzących do zmniejszenia się stopnia asymetrii twarzy powódki. Wnioski te są jednoznaczne i zostały wywiedzione w zakresie specjalności biegłego P. – D.. Biegły uchylił się tylko od wypowiedzania się o wpływie przedmiotowych zabiegów, na sprawność organów powódki w sposób zarezerwowany dla specjalisty od fizjoterapii, rehabilitacji.

W świetle przedstawionych powyżej, prawidłowych ustaleń Sądu

I instancji nie budzi zatem wątpliwości, że po wydaniu wyroku Sądu Rejonowego w Pabianicach z dnia 30 grudnia 2008 roku w sprawie I C 102/07 zasądającego rentę na rzecz powódki nastąpiła zmiana stosunków, uzasadniająca żądanie modyfikacji jej wysokości. Trzeba bowiem wyraźnie zaznaczyć, że w sprawie I C 102/07 ustalono i przyjęto za podstawę orzeczenia, że u powódki zalecane jest stosowanie leków przeciwbólowych, antybiotyków, maści witaminowych, a także wykonywanie zabiegów laseroterapii. Wtedy nie było jeszcze pełnej diagnostyki utrzymujących się wysięków w zatoce szczękowej i opuchlizny tkanek miękkich. Dlatego przyznana renta problemów tych nie obejmowała. Obecnie zaś ustalono, że zwiększone potrzeby powódki obejmują także zabiegi, które opisane wyżej problemy zdrowotne istotnie zmniejszają. Potwierdziła to opinia biegłego, którą posłużył się Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie. Udokumentowano nowy, zdecydowanie szerszy, obejmujący w miejsce dotychczasowych wskazań zabiegi terapii, drenażu limfatycznego oraz dermabrazji wraz z wydatkami związanymi z dojazdem na miejsce, co uznać należy za zmianę stosunków

w rozumieniu przepisu art. 907 § 2 k.c. Nie chodzi więc o to czy zabiegi drenażu limfatycznego i terapii były znane przed zakończeniem poprzedniego postępowania. Zmiana stosunków polega na tym, że dopiero w niniejszym postępowaniu wykazano zasadność stosowania tych zabiegów w stosunku do powódki.

Kierując się tymi poglądami stwierdzić należy, że powódka zgodnie

z art. 6 k.c. wykazała zmianę stosunków w zakresie potrzeby i zakresu rehabilitacji, co czyni zarzut apelacyjny w tym zakresie całkowicie chybionym. Warto również podkreślić, że – wbrew zarzutowi apelacji – nie ma wątpliwości, iż oczekiwane przez powódkę świadczenie, to renta na zwiększone potrzeby z art. 444 § 2 k.c.

Nie wytrzymuje także krytyki zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. Zachodzi potrzeba wyjaśnienia, że wskazany przepis jest adresowany do stron postępowania, gdyż określa ich obowiązki w zakresie wykazywania faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przepisu tego Sąd Rejonowy nie mógł zatem naruszyć w sposób i w formie zarzucanej przez skarżącego.

Wreszcie, nie ma również racji skarżący podnosząc zarzut naruszenia 328 § 2 k.p.c. Sąd I instancji szczegółowo wyjaśnił bowiem w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku motywy rozstrzygnięcia, w tym przyczyny, dla których uznał, że w zaistniałym stanie faktycznym doszło do zmiany stosunków, uzasadniającej podwyższenie zasądzonej uprzednio na jej rzecz renty. W tym miejscu zachodzi potrzeba wyjaśnienia, że zarzut naruszenia wskazanego przepisu może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia w stopniu uniemożliwiającym poddanie go ocenie instancyjnej.

W niniejszej sprawie sytuacja taka jednakże nie zachodzi. Sąd Okręgowy nie dostrzegł bowiem uchybień w procedowaniu Sądu I instancji uzasadniających zarzut naruszenia powołanego przepisu. Zawarte w uzasadnieniu rozważania

i podstawa prawna rozstrzygnięcia pozwalają w pełni zrekonstruować tok rozumowania Sądu Rejonowego, a zatem eksponowane przez skarżącą rzekome niedostatki uzasadnienia, nie mogły skutkować wzruszeniem zaskarżonego orzeczenia z tego powodu.

Sąd Rejonowy rzeczywiście nie wypowiedział się na temat zarzutu przedawnienia. Jednak o przedawnieniu w tej sprawie nie może być mowy. Pozew został złożony w maju 2016 roku i obejmuje świadczenia od maja 2013 roku, a więc trzy lata wstecz (art. 118 k.c. w zakresie roszczeń o świadczenia okresowe). Nie ma przy tym znaczenia eksponowany w apelacji art. 442¹ § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

W niniejszym procesie chodzi o wyrównanie nowej szkody w tym znaczeniu, że o jej powstaniu (istnieniu zwiększonych potrzeb) powódka dowiedziała się znacząco później, w związku z zastosowaniem przedmiotowych zabiegów.

Przechodząc do rozważań nad zarzutami zawartymi w apelacji od wyroku z dnia 9 kwietnia 2018 roku już na wstępie należy podkreślić, iż jest ona w całości niezasadna. Przedstawione na dotychczasowym etapie rozważań argumenty na odparcie zarzutów powołanych w apelacji od wyroku z dnia 6 grudnia 2017 roku, zachowują w pełni aktualność w odniesieniu do apelacji skierowanej przeciwko wyrokowi wydanemu z powództwa wzajemnego. Przyczyny, dla których Sąd Okręgowy odmówił racji stanowisku kwestionującemu przesłanki podwyższenia renty przysługującej powódce, tym bardziej przemawiają przeciwko żądaniu ustalenia nieistnienia obowiązku płacenia tejże renty. Prawo do renty nie tylko nie wygasło, ale pojawiły się nowe okoliczności, które uzasadniają zwiększenie renty. Rzeczywiście pierwotnie zakładano, że proces leczenia i rehabilitacji powódki zakończy się w roku 2018. W toku niniejszego procesu, po odwołaniu się do specjalistycznej wiedzy biegłego, okazało się, że wskazania do zabiegów medycznych i kosmetycznych nadal istnieją. Zagadnienia te zostały omówione w przypadku pierwszej apelacji. Z tych względów brak jest potrzeby szczegółowego odnoszenia się zarzutów wywiedzionych w apelacji od wyroku z dnia 9 kwietnia 2018 roku, gdyż w istocie prowadziłyby to do powtórzenia motywów rozstrzygnięcia przywołanych przy okazji analizy pierwszej apelacji.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy uznał, iż obie apelacje nie zawierają uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadne podlegają oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98

§ 1 k.p.c. w związku z § 2 pkt 2 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia

22 października 2015 r. (Dz.U.2015.1800 ze zm.). Na koszty te złożyła się kwota 270 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.